

Cum trebuie si cum nu trebuie sa lucreze crestinul?

In ziua de azi, oamenii sunt foarte zapaciti, fiindca nu traiesc simplu. Deschid multe fronturi, si se pierd in grija cea multa. Eu pun in randuiala un lucru-doua, si abai apoi ma gandesc la altele. Niciodata nu fac mai multe lucruri deodata. Acum ma gandesc sa fac lucrul cutare. Il termin, si abia dupa aceea ma gandesc sa fac altceva – pentru ca daca incep altul fara sa il fi terminat pe primul, nu am liniste. Cand cineva are de facut mai multe deodata, o ia razna – si numai ce se gandeste la ele, ca il si apuca schizofrenia.

A venit la coliba mea un tanar care avea probleme psihice. Mi-a spus ca este chinuit, pentru ca este suparat de problema mostenirii etc. „Despre ce mostenire vorbesti?“, i-am spus. „Mai intai ai nevoie de odihna. Apoi trebuie sa iti iei diploma de absolvire, dupa care vei merge in armata, si apoi sa iti cauti un loc de munca“. M-a ascultat, sarmanul, si si-a aflat calea. Asa se afla pe sine oamenii. – Parinte, si eu obosesc repede cand lucrez. Nu inteleg care-i pricina. – Ceea ce iti lipseste tie este rabdarea. Si pricina pentru care nu poti sa ai rabdare este ca te apuci de multe. Te imprastii in multe parti, si obosesti. Asta iti pricinuieste si o nervozitate, fiindca ai marime de suflet si iti dai osteneala. Cand eram in manastire, aveam un slujitor la tamplarie – pe batranul Isidor. Sarmanul de el, nu avea deloc rabdare. Incepea sa faca o fereastră, se descuraja; se apuca sa faca usi, se supara si le lasa. Dupa aceea, se apuca sa faca acoperisuri. Pe toate le lasa neterminate. Nimic nu scotea la capat. O parte din lemn se pierdea, alta parte se taia gresit. Asa se omoara cate unul fara sa reuseasca nimic. Sunt unii care, desi au puteri limitate, putand face numai un lucru-doua, se apuca si se incurca in multe – insa nu fac nimic cum se cuvine si ii trag dupa ei si pe altii. Pe cat se poate, sa faca omul numai un lucru-doua, sa le termine cum se cuvine avand mintea curata si odihnita, si dupa aceea sa inceapa altceva: caci daca mintea se imprastie, ce lucruri duhovnicesti va face omul dupa aceea? Cum isi va aduce aminte de Hristos? (...)

– Parinte, oare nu e mai bine ca un lucru sa fie facut mai pe indelete, ca sa ne putem castiga linistea?

– Da, fiindca atunci cand lucreaza cineva cu liniste isi pastreaza pacea si isi sfinteste intreaga zi. Din pacate, n-am inteles ca atunci cand lucram ceva prea repede dobandim o nervozitate iar lucrarea care se face cu nervozitate nu e sfintita. Scopul nostru nu trebuie sa fie a face multe intr-o continua neliniste. Aceasta e o stare diavoleasca. Lucrul de mana care se face cu liniste si rugaciune se sfinteste si sfinteste si pe cei care il folosesc – si asa are sens atunci cand mirenii cer lucru de mana de la monahi ca binecuvantare; in timp ce lucrul facut cu graba si nervozitate transmite aceasta stare diavoleasca si celorlalti. Treaba grabita, facuta cu neliniste, este caracteristica oamenilor celor mai lumesti. Sufletele tulburate care lucreaza transmit tulburare si prin lucrul lor de mana, iar nu binecuvantare. Mult influenteaza starea omului lucrul de mana pe care il face, pana si lemnul! Infricosat lucru! Rezultatul muncii omului e peotriva starii in care se afla cand o face. Daca este nervos si se manie si injura, ceea ce face nu va avea binecuvantare; iar de canta, de spune rugaciunea, se sfinteste si lucrul lui. Unul e lucru diavolesc, iar celalalt dumnezeiesc. Daca va purtati cu evlavie si lucrati cu rugaciune, va veti sfinti mereu si toate se vor sfinti. Atunci cand cineva are mintea la Dumnezeu i se sfinteste lucrul sau, rucodelia sa. Daca, de pilda, fac o cutie si spun si rugaciunea, ma rog si in acelasi timp lucrez spre slava lui Dumnezeu. Scopul meu nu e sa fac cutii si sa le fac repede, ca sa fac multe si totodata sa fiu nelinistit. Asta e o stare demonica. Nu pentru asta am venit in manastire: am venit ca sa ne sfintim si sa sfintim ceea ce facem. Aceasta e pricina pentru care uneori te simti ca o functionara zeloasa in indatoririle tale,

pentru ca atunci cand alergi sa-ti pui in randuiala treburile, uiti sa-l iei si pe Hristos. In schimb, daca pornesti cu rugaciunea, te vei simiti ca o slujitoare a lui Hristos. De aceea, baga si rugaciunea in lucrul tau, ca sa va sfintiti si tu, si lucrul tau. Stii cum binecuvanteaza atunci Dumnezeu, si cate bunatati si binecuvantari trimite? – Parinte, cand lucrarea este intelectuala (de pilda o lucrare de traducere), cum este cu putinta sa spui rugaciunea in asa fel incat lucrarea pe care o faci sa se sfinteasca? – Atunci cand lucrarea e intelectuala, daca mintea ta este la Dumnezeu lucrarea se sfinteste, fiindca traiesti in atmosfera lui Dumnezeu, dei nu poti spune rugaciunea. Cand cineva e intr-o stare duhovniceasca, se ajuta mult pe sine. Nu incerca sa inteleaga noimele cu mintea, ci se lumineaza si le afla prin lumina dumnezeiasca.

– Dar cand nu am aceasta stare duhovniceasca si trebuie sa fac o astfel de lucrare?

– Atunci sa o faci, dar sa te rogi si sa ceri lumina de la Dumnezeu. Sa cauti sa te ajuti, pe cat poti, cu noimele dumnezeiesti, si sa lucrezi cu evlavie. Sa faci la fiecare ora, sau din doua in doua, cateva minute, cateva minute intrerupere, in care sa spui rugaciunea.

– Mai ales in lucrarea de traducere esti foarte imprastiat, Parinte. Trebuie sa cauti cuvinte, sa citesti comentarii...

– Am spus si in alte dati: ceea ce ajuta cel mai mult la traduceri este nevointa cu ganduri curate, care il fac pe om vas al harului. Atunci talcuirile dumnezeiesti ies din lumina dumnezeiasca, nu din minte, din dictionar si din calimara cu cerneala. Vreau sa spun ca trebuie sa ne sprijinim pe ceea ce e mai insemnat, adica pe dumnezeiesc, nu pe ceea ce vine in randul al doilea, adica pe omenesc.

– Parinte, grija departeaza totdeauna de Dumnezeu? –

– Ascuta de la mine urmatorul lucru. Cand un copil se joaca si este absorbit de jucarii, nu-si mai da seama daca tatal lui este alaturi si-l managaie; dar daca-si intrerupe putin joaca, atunci isi da seama. Asa si cand avem vreo grija, nu putem pricepe dragostea lui Dumnezeu. Dumnezeu da, iar noi nu simtim. Ia aminte sa nu risipesti puterile tale pretioase in griji de prisos si in lucruri desarte, care intr-o buna zi se vor face toate praf. Asa te obosesti si trupeste, si mintea ti-o imprastii fara rost, iar dupa aceea, li dai lui Dumnezeu oboseala si cascaturile in vremea rugaciunii, la fel cu jertfa pe care a facut-o Cain. In mod firesc, si starea ta launtrica va fi la fel ca starea lui Cain, cu neliniste, si oftaturi pe care ti le va pricinui aghiuta, care va fi alaturi de tine. Sa nu risipim fara rost rodul, miezul puterilor noastre, lasand dupa aceea cojile pentru Dumnezeu. Grija trage toata maduva inimii si nu lasa nimic pentru Hristos. Daca vezi ca mintea ta fuge mereu si se duce la treburi etc., trebuie sa intelegi ca nu mergi bine si sa te nelinistesti, caci te-ai indepartat de Dumnezeu. Sa intelegi ca esti mai aproape de lucruri decat de Dumnezeu, de zidire decat de Ziditor. De multe ori, din pacate, o satisfactie lumeasca insala chiar si pe monah atunci cand face o lucrare. Omul este zidit sa faca binele in mod firesc, pentru ca Ziditorul lui e Bun. Dar monahul se nevoieste ca sa se faca din om inger. De aceea, lucrarea lui in cele materiale trebuie sa se limiteze doar la cele absolut necesare, ca sa lucreze in cele duhovnicesti. Atunci si bucuria lui, ce va izvari din roadele duhovnicesti pe care le va produce, va fi duhovniceasca, iar unul ca acesta se va hrani si va hrani cu imbelsugare. Cu munca si grija multa se uita de Dumnezeu. Parintele Tihon spunea: ‘Faraon dadea multa munca si mancare multa israelitilor, ca sa uite de Dumnezeu’. In vremea noastra, diavolul i-a absorbit pe oameni prin materie, in multe lucruri. Munca multa, mancare multa, ca sa uite de Dumnezeu (Iesire 1, 13-14), si astfel sa nu poata – sau mai bine zis, sa nu vrea – sa puna in valoare libertatea ce li se da, ca sa-si sfinteasca sufletul...”

E bine ca cel ce vrea sa traiasca duhovniceste, si mai ales monahul, sa fie departe de unele preocupari, lucrari, etc. ce il indeparteaza de scopul sau duhovnicesc. Sa nu se vâre in treburi

multe si nesfarsite, fiindca treburile niciodata nu se mai termina. Si daca nu invata sa faca lucrari launtrice intru sine, mereu va devia in cele exterioare. Oamenii care incearca sa termine treburile cele nesfarsite sfarsesc aceasta viata cu nedesavarsiri duhovnicesti si se pocaiesc la sfarsitul vietii – dar asta nu le mai ajuta la nimic, fiindca a iesit deja pasaportul. De altfel, si o pauza in treburi este neaparat necesara pentru un interval mic de timp.

Cand multele lucrari se imputineaza, vor veni, fireste, si odihna trupeasca, si setea pentru lucrarea launtrica, ce nu oboseste, ci odihneste. Atunci si sufletul va respira imbelsugatul oxigen duhovnicesc. Oboseala lucrarii duhovnicesti nu oboseste, ci odihneste, fiindca il inalta pe om si il apropie de Tatal Cel iubitor, unde si sufletul lui se veseleste. Oboseala trupeasca, atunci cand nu are un sens duhovnicesc sau mai degraba cand nu porneste dintr-o nevoie duhovniceasca, avand justificare, il salbaticeste pe om. Si calutul cel mai linistit incepe sa dea cu copita atunci cand este obosit peste masura; si, cu toate ca n-a avut obicei rau, il dobandeste in timp – desi pe masura ce creste ar trebui sa fie tot mai cuminte. Se pot trece cu vederea unele lucruri, ca sa mearga inainte cele duhovnicesti.

Munca multa si grija multa il fac lumesc pe monah, si simtamantul lui devine lumesc. De acum vede totul ca un mirean, cu toata nelinistea si agitatia lumeasca. Pe scurt, el traieste inca din aceasta viata o parte din iad cu neincetatele griji, nelinisti si nenorociri. Atunci cand monahul nu se ingrijeste de cele materiale, ci pentru mentinerea sa si pentru cea a altor oameni, il face pe Dumnezeu iconom al sau si pe oameni slujitori ai sai. Va aduceti aminte de intamplarea cu Cuviosul Gherontie si ucenicul sau? Cuviosul Gherontie a rugat-o pe Maica Domnului sa-i dea putina apa de baut pentru sine si pentru ucenicul sau. Maica Domnului, ca o Mama buna, a deschis o crapatura in peretele chiliei lui si a scos apa, aghiasma, ca sa bea. Mai tarziu, ucenicul sau a inceput sa zideasca terase, sa care pamant, sa faca gradina, intrand in multa grija si neglijandu-si indatoririle duhovnicesti. Dat fiind ca apa nu ii ajungea, a luat o dalta ca sa deschida mai larg scobitura pentru a putea lua mai multa apa. Vazand aceasta, Maica Domnului a luat apa sipotului si a scos-o mult mai jos de pestera lui, spunandu-i: “Daca vrei gradini si imprastiere, sa cari apa de departe”.

– Parinte, nu v-ati mahnit atunci cand dupa atata osteneala cata v-ati dat ca sa va faceti o chilie, ati lasat-o si ati plecat in alta parte?

– Ca sa plec, a existat un oarecare motiv serios.

– Si peste tot ati facut numai cele absolut necesare?

– Da, am facut numai cele absolut necesare pentru aici, ca sa pot face cele absolut necesare pentru lumea de sus, pentru cer. Daca te pierzi in cele pamantesti, pierzi drumul catre cer. Faci una, apoi vrei si cealalta – si daca intri in angrenajul acesta, te pierzi. Daca te pierzi in cele pamantesti, pierzi si cele ceresti. Precum cele ceresti nu au sfarsit, asa si cele pamantesti nu au sfarsit. Sau te vei pierde aici, sau te vei “pierde” dincolo. Stii ce inseamna sa te “pierzi” acolo sus? O, spuneam rugaciunea si mai “pierdeam”, ma afundam! Te-ai afundat vreodata in rugaciune? Munca multa, cu oboseala si imprastierea ei, nu ajuta, mai ales cand e facuta in graba. Indeparteaza trezvia si salbaticeste sufletul. Un asemenea om nu numai ca nu se poate ruga, dar nici sa cugete nu poate. Nu poate actiona cu chibzuinta, si ca urmare actiunile lui nu sunt corecte. Drept aceea, luati aminte: nu va risipiti timpul fara folos, fara sa-l valorificati in cele duhovnicesti, pentru ca veti ajunge sa va salbaticiti mult si nu veti mai putea lucra cele duhovnicesti. Vetii dori sa va indeletniciti numai cu treburi, sau sa discutati, sau veti urmari sa aflati subiecte de vorba ca sa va aflati in treaba. Prin neglijarea rugaciunii si a indatoririlor duhovnicesti, vrajmasul ne ocupa inaltimile noastre duhovnicesti si ne razboieste atat trupeste cat si prin ganduri. Ne netrebnicesc toate puterile, si sufletesti si trupesti, si ne taie legatura cu Dumnezeu, urmand ca sufletul nostru sa fie robit de patimi. Parintele Tihon le spunea

monahilor ca trebuie sa traiasca pustniceste, ca sa se elibereze de griji, nu sa lucreze ca argatii si sa manance ca mirenii – pentru ca lucrarea monahului sunt metaniile, posturile, rugaciunile nu numai pentru sine, ci si pentru intreaga lume, vii si adormiti, si putina munca pentru cele absolut necesare, ca sa nu fie povara altora.

– Parinte, imprastierea ese intotdeauna piedica in viata duhovniceasca?

– Daca te ocupi de cele absolut necesare ale ascultarii, chiar imprastiere de ai avea, nu vei suferi paguba. Daca interesul tau pentru ascultarea care ti-a incredintat, sau pentru a ajuta o sora, nu depaseste limitele, ravna va fi pentru rugaciune, iar ajutorul tau – eficient. Daca insa tu singura depasesti adaugi imprastiere si te ocupi de lucruri nefolositoare, mintea ti se imprastie si se indeparteaza de Dumnezeu. Si cand mintea nu e la Dumnezeu, cum va simti cineva bucuria lui Dumnezeu? Inima ingheata repede. Si eu, atunci cand am toata ziua lume, chiar daca lucrarea este duhovniceasca, inima mea nu e asa ca atunci cand ma rog toata ziua. Mintea mea se umple cu o gramada de lucruri si este greu sa le alungi. Pe cat poti, sa spui rugaciunea si in timpul zilei, si sa psalmodiezi incet. Mult ajuta si putina citire duhovniceasca, mai ales inainte de rugaciune. Mult ajuta ca sufletul sa alunge grijile zilei si, astfel, cu sufletul eliberat si transportat in duhovniceasca atmosfera dumnezeiasca, mintea se misca neraspandita. Cu o bucatica din Evanghelie sau Pateric, care are bucatele mici, dar tari, minta se transpune in spatiul duhovnicesc si nu mai alearga – pentru ca mintea este ca un copil zburdalnic care alearga cand pe aici, cand pe dincolo. Daca insa il indulcesti cu o caramie, nu mai pleaca.

Neimprastierea si lipsa de grija aduc linistea launtrica si izbanda duhovniceasca. Grijile indeparteaza de Dumnezeu. Atunci cand exista imprastiere, exista si multi paraziti duhovnicesci, si transmisionistii duhovnicesci nu pot lucra in conditii bune. Monahul n-are nici o indreptatire daca nu duce viata duhovniceasca. Sarmanii mireni au o gramada de griji si tot incearca sa faca ceva. Monahul nu are grijile pe care le au acestia. Nu se gandeste nici la chirie, nici la datorii, nici daca are sau nu de lucru. Si pe duhovnic il are alaturi, si biserica este in mijlocul manastirii: rugaciuni, Sfantul Maslu, paraclise, Liturghii. Nu are grija pamanteasca si cauta sa devina inger. N-are alt scop – in timp ce mireanul are atatea griji: se gandeste cum sa-si educe copiii, se nevoieste in acelasi timp pentru mantuirea sufletului. Spunea parintele Trifon: “Daca monahul vrea priveghere, o poate face. Daca vrea post, il poate face – fiindca nu are nici femeie, nici copii. Mireanul nu poate. Are copii... Unul vrea incaltaminte, altul – haine, altul vrea altele”. Mai intai trebuie sa cautam Imparatia Cerurilor si aceasta sa fie grija noastra, si toate celelalte ni se vor da (Mt. 6, 33; Lc. 12, 13). Daca omul uita de asta in viata de acum, pierde timpul si se iroseste. Daca nu uita si se pregateste pentru viata cealalta viata, viata aceasta are sens. Cand omul se gandeste cum sa se aranjeze mai bine aici, e chinuit, se oboseste si se osandeste. Sa nu va prinda nelinistea si mania de a spune: “Acum trebuie sa facem asta, dupa aceea cealalta”, fiindca in starea asta va va afla Harmaghedonul (Apoc. 16, 16). Nelinistea de a face multe este ea singura un lucru diavolesc. Rasuciti butonul la Hristos, fiindca altminteri veti trai – chipurile – langa Hristos, insa launtric va exista doar cugetul lumesc, si ma tem sa nu patiti ca fecioarele cele nebune.

Fecioarele cele intelepte (Mt. 25, 1-13) n-au avut numai bunatate, ci aveau si grija cea buna; ele aveau trezvie, nu erau nepasatoare. Fecioarele nebune erau nepasatoare, nu aveau trezvie. De aceea a zis Domnul: “Privegheati!” (Mt. 25, 13). Au fost fecioare, dar nebune. Iar daca una este nebuna din nastere, binecuvantarea lui Dumnezeu este cu ea. Va merge in cealalta viata fara examene. Insa una care are minte si traieste nebuneste va fi fara raspuns in Ziua Judecatii”.

Cu cât oamenii se îndepărtează mai mult de viața cea simplă, firească și înaintea spre lux, cu atât crește și neliniștea din ei. Și cu cât se îndepărtează mai mult de Dumnezeu, este firesc să nu afle nicăieri odihna. De aceea umblă neliniștiti chiar și împrejurul lumii – precum cureaua mașinii împrejurul roții nebune – pentru că în toată planeta noastră nu încap multe liniște. Din traiul cel bun lumesc, din fericirea lumească iese stresul lumesc. Educația exterioară cu stres duce în fiecare zi sute de oameni (chiar și copii mici) la psihanalize și la psihiatri și construiește mereu spitale de boli psihice și instruieste psihiatri, dintre care mulți nici în Dumnezeu nu cred, nici existența sufletului nu o primesc. Prin urmare, cum este cu puțință ca acești oameni să ajute suflete, când ei înșiși sunt plini de neliniște? Cum este cu puțință ca omul să mângâie cu adevărat, dacă nu crede în Dumnezeu și în viața cea adevărată, cea de după moarte, cea veșnică? Când omul prinde sensul cel mai adânc al vieții celei adevărate, i se îndepărtează toată neliniștea și-i vine mângâierea dumnezeiască, și astfel se vindecă. Dacă ar fi mers cineva la spitalul sau cabinetul de boli psihice și le-ar fi citit bolnavilor pe Avva Isaac, s-ar fi făcut bine toți cei ce ar fi crezut în Dumnezeu, pentru că ar fi cunoscut sensul cel mai adânc al vieții.

Oamenii încearcă să se liniștească cu calmante sau cu teorii yoga, și nu vor adevărata liniște, care vine atunci când se smerește omul și care aduce mângâierea dumnezeiască înlăuntrul lor. Și turiștii care vin din țări străine și umbla pe drumuri, prin soare, căldură, praf, prin atâta zăpușeală, gândește-te cât suferă! Ce silă, ce apăsare sufletească au, de ajung să socoată destindere această chinuială exterioară! Cât sunt de izgoniți de ei înșiși, de ajung să socoată această chinuială drept odihnă!

Când vedem un om cu o neliniște mare, cu mâhnire și supărare, deși le are pe toate – nu-i lipsește nimic – atunci să știm că-i lipsește Dumnezeu. În cele din urmă, oamenii sunt chinuiți și de bogăție, pentru că bunurile lumești nu-i împlinesc sufletește; suferă de un chin îndoit. Cunosced oameni bogați care au de toate și nu au copii, și tot se chinuiesc. Se plictisesc de somn, se plictisesc de plimbări, sunt chinuiți de toate. “În regulă”, îi zic unuia, “daca ai timp liber, fă-ți cele duhovnicești. Citește un Ceas, citește puțin din Evanghelie”. “Nu pot”, îmi spune. “Fă un bine, du-te la un spital și mângâie un bolnav”. “Cum să merg până acolo?”, îmi răspunde. “Și de ce să faci aceasta?”. “Du-te și ajută vreun sărac de prin vecini”. “Nu, nu mă multumește nici aceasta”, spune. Să aibă timp liber, să aibă o grămadă de case, să aibă toate bunătățile și să se chinuiască! Știți căți astfel de oameni există? Și se chinuiesc până ce li se strâmbă mintea. Înfricoșător! Și dacă nici nu lucrează, ci își trag veniturile numai din averile lor, atunci sunt cei mai chinuiți oameni. Dacă ar avea cel puțin un serviciu, ar fi mai bine.

Viața de astăzi, cu neconținută e alergătură, este un iad. Oamenii se grăbesc și aleargă mereu. La ora cutare trebuie să se afle aici, la cealaltă acolo, și așa mai departe. Și ca să nu uite ce au

de făcut, și le notează pe toate. Cu atâta alergătura, tot este bine că își mai amintesc cum îi cheamă... Nici pe ei înșiși nu se cunosc. Dar cum să se cunoască? Se poate să te oglindești în apă tulbure? Dumnezeu să mă ierte, dar lumea a ajuns un adevărat spital de nebuni. Oamenii nu se gândesc la cealaltă viață, ci cer numai aici mai multe bunuri materiale. De aceea nu află liniște și aleargă mereu.

Bine că există viața de dincolo. Dacă oamenii ar fi trăit veșnic în viața aceasta, nu ar fi existat un iad mai mare, dat fiind felul în care și-au făcut ei viața. Cu neliniștea asta de acum, dacă ar fi trăit 800-900 de ani, ca în vremea lui Noe, ar fi trăit un mare iad. "Zilele anilor noștri șaptezeci de ani, iar de vor fi în putere, optzeci de ani; și ce este mai mult decât aceștia, osteneală și durere." (Ps.89, 10-11). Șaptezeci de ani sunt de ajuns ca oamenii să-și căpătuiască copiii.

Într-o zi a trecut pe la coliba mea un medic care trăiește în America și mi-a spus despre viața de acolo. Lucrează toată ziua. Fiecare membru al familiei trebuie să aibă mașina sa. Apoi acasă, pentru ca fiecare să se miște liber, trebuie să aibă patru televizoare. Lucrează și se ostenesc ca să scoată bani mulți, ca să spună că sunt aranjați și fericiți. Dar ce legătură au toate astea cu fericirea? O astfel de viață plină de neliniște și într-o neîncetată alergătura (după bani) nu înseamnă fericirea, ci este un iad. Ce să faci cu viața într-un astfel de stres? Dacă ar fi trebuit ca întreaga lume să trăiască o astfel de viață, eu nu aș fi voit-o. Dacă Dumnezeu le-ar fi zis acestor oameni: "Nu vă pedepsesc pentru viața ce o trăiți, însă vă voi lăsa să trăiți veșnic în acest fel", asta pentru mine ar fi fost un mare iad. De aceea, mulți oameni nu pot răbda să trăiască în astfel de condiții și ies afară în aer liber, fără direcție și scop. Se adună în grupuri și merg în afara orașelor, în mijlocul naturii, unii ca să facă gimnastică, iar alții pentru altceva. Mi s-a spus despre unii că ies în aer liber și aleargă, ori se suie pe munți pana la înălțimea de 6000 de metri. Își țin răsuflarea, apoi o lasă, și iarăși inspiră adânc... Lucruri de nimic. Aceasta arată că inima lor este strivită de neliniște și caută o ieșire. Am spus unuia dintre aceștia: "Voi săpați o groapă, o măriți, vă minunați de groapa ce ați făcut-o și... săriți în ea, prăvălindu-vă în jos, în timp ce noi săpăm groapa, dar aflăm metale prețioase. Nevoința noastră are rost, fiindcă se face pentru ceva mai înalt."